

خلاصه گزارش برنامه‌ی «با من بخوان» مدارس منطقه‌ی زراآباد کنارک – استان سیستان و بلوچستان

مهر تا بهمن ماه ۱۳۹۵

مسئول پروژه: مریم اخگری

مؤسسه پژوهشی
تاریخ ادبیات کودکان

برنامه‌ی «با من بخوان»

در مدارس منطقه‌ی

زرآباد کنارک

در یک نگاه

از ابتدای سال تحصیلی ۹۵

تا کنون

همکاران	مسئول پروژه: مریم اخگری همکاران و آموزشگران پروژه: مریم اخگری، سهیلا فلاح‌پور، مهری صفایی و آزاده صادقی پشتیبان: سرکار خانم شریعت‌پناهی و جناب آقای کاوه امینی
زمان	شروع: مهر ۱۳۹۵
تعداد کودکان آموزگاران و مدارس تحت پوشش	۷۳۶ کودک ۲۸ مربی و آموزگار ۲۱ مدرسه

برنامه‌ی «با من بخوان»

در مدارس منطقه‌ی

زرآباد کنارک

در یک نگاه

از ابتدای سال تحصیلی ۹۵

تا کنون

<p>کارگاه‌های دور نخست: ۱۱-۱۳ مهر ۱۳۹۵ ادبیات کودک، کتاب‌های باکیفیت، عناصر داستان، بلندخوانی، کارگاه نمایش و بیان و بدن، کارگاه ساخت انواع ماسک، مجموعه کارگاه‌های سواد پایه شامل: آواورزی و الفباورزی، فارسی‌آموز، ریاضی‌آموز لولویی و واژه‌نامه چیستانی، شیوه‌های مستندسازی و گزارش‌نویسی</p> <p>کارگاه‌های دور دوم: ۲۲-۲۴ دی ۱۳۹۵ کارگاه تکمیلی بلندخوانی و تصویرخوانی کارگاه هنر، ساخت صحنه نمایش و عروسک دستکشی کارگاه تکمیلی آواورزی و الفباورزی و لولویی</p>	<p>کارگاه‌های برگزار شده</p>
<p>بازدید نخست: ۱۳-۱۶ آذر ماه ۱۳۹۵</p>	<p>بازدیدها</p>
<p>دور نخست: مهر ماه ۱۳۹۵ ۱۳۸۵ جلد کتاب به همراه دستنامه و دفترچه‌ها و کارت‌های فعالیت و کتابخانه‌ی پارچه‌ای کلاسی</p> <p>دورم دوم: آذر ماه ۱۳۹۵ ۲۳۶۸ جلد کتاب به همراه دستنامه و برگه‌های فعالیت و پوستر</p>	<p>کتاب‌ها، دستنامه‌ها و فعالیت‌های ارسال شده</p>

کودکان از بلندخوانی کتاب «آن جا که وحشی‌ها هستند»
به وجد آمده‌اند.

در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ برنامه‌ی «با من بخوان»
با پشتیبانی مالی سرکار خانم شریعت پناهی و
جناب آقای کاوه امینی از نیکوکاران حامی برنامه،
در منطقه‌ی زرآباد کنارک اجرا می‌شود.

به این ترتیب در این سال تحصیلی، ۷۳۶ کودک
در ۲۱ مدرسه در این منطقه تحت پوشش برنامه
قرار گرفته‌اند.

اهداف برنامه در منطقه

❖ توجه به آموزش کودکان یکی از محروم‌ترین مناطق ایران

❖ تقویت سواد پایه‌ی دانش‌آموزان دوزبانه با استفاده از شیوه‌های نوین آموزش خلاق کودک‌محور

❖ استفاده از ادبیات کودکان و گونه‌های مختلف آن در راستای رشد مهارت‌های خواندن و بهبود سواد پایه، همزمان با افزایش علاقه‌ی کودکان به کتاب و کتابخوانی و درک لذت خواندن

❖ آموزش مربیان و آموزگاران و توانمندسازی و افزایش مهارت‌های این مربیان برای غنا بخشیدن به فضا و محتوای کلاس‌ها

❖ پرداختن به ارزش‌های زندگی مانند شادی، صلح، مشارکت، احترام به طبیعت و... با توجه به نیاز منطقه

برگزاری کارگاه‌ها برای آموزگاران دور نخست: مهر ماه ۱۳۹۵ - دور دوم: دی ۱۳۹۵

کارگاه کتاب با کیفیت - آموزگاران به صورت گروهی کتاب‌ها را بررسی می‌کنند.

کارگاه بلندخوانی و عناصر داستان

کارگاه بلندخوانی و عناصر داستان

کارشناس نمایش برنامه‌ی
«با من بخوان»، به آموزگاران
می‌آموزد که چگونه با
روش‌های ساده‌ای می‌توانند
برای کودکان نمایش سایه
اجرا کنند و کتاب‌ها را با انجام
فعالیت‌های نمایشی برای
کودکان جذاب‌تر سازند.

کارگاه هنر/ نمایش - ساخت انواع ماسک

کارگاه آواورزی و الفباورزی

کارگاه واژه‌نامه چیستانی

آموزگاران پس از کارگاه
کتابها را به مدارس خود
می‌برند...

در روزهای ۱۳ تا ۱۶ آذر ۱۳۹۵، خانم‌ها اخگری و فلاح‌پور، از مدارس تحت پوشش در زرآباد بازدید کردند.
در این روزها از ۲۱ مدرسه و ۲۸ کلاس درس بازدید به عمل آمد و کار آموزگاران و روند اجرای برنامه مورد ارزیابی قرار گرفت.

کودکان با علاقه و توجه به بلندخوانی کتاب توسط آموزگار گوش سپرده‌اند.

کودکان به هنگام خواندن کتاب‌های سوادپایه، به پرسش‌های آموزگار پاسخ می‌گویند.

مسئول برنامه‌ی «با من بخوان» در حال بلندخوانی
کتاب چه و چه و چه یک بچه برای کودکان دو زبانه

کارشناس برنامه در هنگام کتابخوانی با کودکانی که
به سختی فارسی صحبت می‌کنند، تلاش می‌کند به
شیوه‌ای غیرمستقیم جهت‌ها را به آنها بیاموزد و
آموزگار را نیز به شکل عملی با روش‌های آموزش
غیرمستقیم آشنا سازد.

واکنش کودکان به بلندخوانی داستان
«خانم زری به گردش می‌رود»

با کتاب‌های آموزش خلاق، سوادآموزی با هیجان و
شادی همراه می‌شود.

کلاس‌های کم‌نور و بدون
امکانات را با کمک کتابخوانی
می‌توان به مکانی سرشار از
هیجان و ماجراجویی تبدیل کرد.

واکنش کودکان به بلندخوانی
داستان «آنجا که وحشی‌ها
هستند» توسط کارشناس
برنامه‌ی «با من بخوان»

کانکس کوچکی که با کتاب‌ها و فعالیت‌های «با من بخوان» و تلاش‌های دو آموزگار دلسوز، حال و هوایی دیگر یافته است.

دانش‌آموزان این کانکس کوچک با بهره‌گیری از آموزش‌های
«با من بخوان» با انگیزه‌ی بیشتری به سوی آینده گام بر می‌دارند.

کارشناس مسئول «با من بخوان» کودکان را برای
بلندخوانی به فضای باز برده است.

کودکان به کتاب «چه و چه و چه، یک بچه» علاقه‌ی زیادی دارند.

کودکان به یکی از
داستانک‌های کتاب
«آواورزی با سی‌بی‌لک»
گوش سپرده‌اند.

تقویت سواد پایه از راه
داستان و فعالیت‌های خلاق
یکی از هدف‌های بسته‌های
آواورزی و الفباورزی به ویژه
در مناطق دوزبانه است.

چند تجربه‌ی تاثیرگذار

- ❖ یکی از آموزگاران می‌گفت که بچه‌ها را به حیاط می‌برد تا برای آن‌ها کتاب بخواند. حیاطی خاکی است اما بچه‌ها این تغییر را خیلی دوست دارند و برای آن‌ها نوعی دلخوشی است.
- ❖ یکی از آموزگاران که طرح را به خوبی اجرا کرده، معتقد است که خودش هم با این برنامه تغییرات زیادی کرده است. او در سال‌های گذشته با بچه‌ها خشن رفتار می‌کرده است، اما اکنون با به‌کارگیری آموزش‌های کارگاه‌های «با من بخوان»، در رابطه با تنبیه نکردن و دادن آزادی به کودکان، هم خودش و هم دانش‌آموزانش شادتر هستند.
- ❖ یکی از دانش‌آموزان که قبلاً بسیار گوشه‌گیر بوده با اجرای برنامه‌ی «با من بخوان» و گرفتن ارتباط با کتاب‌های داستان، از گوشه‌گیری بیرون آمده و به درس هم علاقه‌مند شده است.
- ❖ در یکی از کلاس‌های کوچک در کانکس، دو معلم مرد با سلیقه و عاشق کودکان کار می‌کردند. نکته‌ی قابل‌توجه این کلاس تمیزی و نظافت کانکس بود. در این کلاس چندپایه که پایه‌ی اول، پنجم و ششم حضور داشتند، نیمکتی وجود نداشت، چرا که فضا بسیار کوچک بود. اما زمین موکت شده و کتابخانه‌ی پارچه‌ای را به دیوار نصب شده بود و کیسه‌های «با من بخوان» بر دیوارها آویزان شده و کلاس به زیبایی تزئین گردیده بود. و کودکان کاملاً با کتاب‌ها و داستان‌ها آشنایی داشتند.

❖ یکی از آموزگاران از یکی از شاگردانش سخن می‌گفت که کلاس اول و دوم را با هم می‌خواند و در هر دو کلاس شاگرد اول است. در حال صحبت اشک در چشمان آموزگار جمع شد و گفت متأسفانه این بچه مطابق سنت باید بین کلاس چهارم و ششم ازدواج کند، در حالی که با این استعداد او می‌تواند در آینده پزشک شود. ولی متأسفانه چنین نخواهد شد.

❖ در یکی از روستاها یکی از آموزگاران ۷۰ تا ۹۰ دانش‌آموز را در پایه‌ی پیش و اول درس می‌داد. و با وجود جمعیت زیاد کلاس، با علاقه و انگیزه‌ی زیاد همه‌ی کتاب‌ها را با کودکان خوانده و الفباورزی را هم اجرا کرده بود. بچه‌های کلاس او بلوچ و دوزبانه هستند حتی یک زبان بومی هم دارند که همه آن را بلد نیستند. با این حال این آموزگار حتی فعالیت‌های عناصر داستان را هم با کودکان کار کرده بود. در ساعت‌های هنر هم با بچه‌ها کاردستی ساخته بود. کودکان کلاس او شعرهای الفباورزی را بسیار خوب بلد بودند.

این معلم که بی‌شک یکی از بهترین آموزگاران این دوره است، طرح را بسیار موثر می‌داند. کاش معلم‌هایی با تعداد کم دانش‌آموز که مدام از کمبود وقت و فرصت شکایت می‌کنند، می‌توانستند ایشان را ببینند و از او بیاموزند. همه‌ی کودکان کلاس او فارسی یاد گرفته بودند که این نشان از تلاش‌های این آموزگار دلسوز و فعال دارد.

❖ یکی از آموزگاران به نکته‌ای اشاره کرد که کارشناسان «با من بخوان» را سخت تحت تاثیر قرار داد. ایشان می‌گفتند که بچه‌ها تا به حال به غیر از کتاب‌های درسی خودشان کتاب دیگری را ندیده بودند و کتاب‌های «با من بخوان» برای‌شان خیلی تازه و دوست‌داشتنی بود، چون اولین بار بود که کتاب داستان می‌دیدند.

چالش‌ها

❖ در این منطقه دختران اغلب از ۹ سالگی و بین کلاس‌های چهارم تا ششم دبستان ازدواج می‌کنند و پوشش زنان چادر و روبنده است. در چنین شرایطی برگزاری کارگاه با آموزشگرهای خانم و انجام بازدید، خیلی ساده و متعارف نبود. با توجه به این شرایط تصمیم گرفته شد که روند بازدید در محیطی آرام و دوستانه صورت بگیرد تا آموزگاران در حضور کارشناسان آموزش و پرورش، احساس معذب بودن نکنند و تلاش شد تا اعتماد آموزگاران جلب شود و بازرسی رسمی نداشته باشد. برای آن‌ها توضیح داده شد که این بازدیدها یک دیدار دوستانه برای رفع اشکال و دیدن شرایط و حل مشکلات آن‌هاست. این رویکرد باعث شد که آموزگاران احساس خوبی داشته باشند.

❖ تعداد از آموزگاران هم در شیفیت صبح و هم در شیفیت بعدازظهر کار می‌کنند و به همین علت گاهی بسیار خسته می‌شوند. راه‌ها دور است و گاهی آموزگاران مجبور هستند از یک روستا به روستای دیگری بروند.

کارشناس مسئول «با من بخوان» درباره‌ی بسته‌های کتاب سواد پایه و آموزش خلاق برای مربیان توضیح می‌دهد.

❖ یکی از مشکلات اصلی آموزگاران چند زبانه بودن کودکان است. کارشناسان در بعضی از کلاس‌ها با صحبت کردن با کودکان دریافتند که آن‌ها فارسی نمی‌دانند یا بسیار کم متوجه می‌شوند. در یک کلاس حتی کودکان کلاس دوم هم فارسی بلد نبودند.

❖ در هنگام بازدیدها فصل هندوانه‌کاری بود و به علت استفاده از کود مرغی، مگس‌های زیادی در محیط وجود داشت که مرتب روی کودکان می‌نشستند و آن‌ها مدام باید دست‌شان را تکان می‌دادند تا از شر مگس‌ها خلاص شوند.

❖ بیش‌تر مدراس روستایی در یک فضای بیابانی قرار دارند و محوطه‌ی خالی وسیعی در اطراف آن‌ها وجود دارد که اغلب کاملاً خاکی است.

❖ بسیاری از مدارس در کانکس تشکیل می‌شوند.

❖ پس از توفانی که در سال‌های گذشته رخ داد، دولت خانه‌های کوچک دو اتاقه‌ای برای سکونت مردم ساخت که ایوانی در وسط دارند. در برخی روستاها آموزش و پرورش این خانه‌ها را به عنوان مدرسه اجاره کرده است. اتاق‌ها بسیار نور و تاریک هستند و پنجره ندارند و توالت‌ها درست روبه‌روی کلاس قرار گرفته و آلودگی فاضلاب‌ها مگس‌های زیادی را به خود جذب می‌کند که این مگس‌ها به روی بدن و دست و صورت بچه‌ها می‌نشینند و شرایطی بسیار بد و غیربهداشتی به وجود می‌آورد.

ارزیابی کلی بازدید

- ❖ با در نظر گرفتن شرایط محیطی، اقتصادی و فرهنگی ذکر شده، نتایج اجرای طرح در کلاس‌ها در مجموع راضی‌کننده ارزیابی می‌شود.
- ❖ آموزگاران با وجود محدودیت‌ها، به کتابخوانی با کودکان پرداخته بودند و در اغلب کلاس‌ها کودکان با کتاب‌ها آشنا بودند.
- ❖ در کلاس‌هایی که آموزگاران با علاقه به اجرای برنامه‌ی تقویت سواد پایه پرداخته بودند، کودکان در زمینه‌ی سخن گفتن و خواندن و نوشتن به زبان فارسی پیشرفت کرده بودند.
- ❖ وجود کتاب‌های «با من بخوان» و فعالیت‌های مرتبط با آن، در شماری از کلاس‌ها، سبب تغییر فضای کلاس و روحیه‌ی دانش‌آموزان شده است.

و این برنامه همچنان ادامه دارد...

با من بخوان در منطقه‌ی
زرآباد کنارک با وجود همه‌ی
محدودیت‌ها و محرومیت‌ها
با پشتیبانی نیکوکاران گرامی،
خانم شریعت‌پناهی و
آقای کاوه امینی و با پشتکار و
پیگیری آموزگاران دلسوز، راه خود
را به سوی دنیای بهتر برای کودکان
ادامه می‌دهد.